

Onderwerp

Addendum op Startnotitie 'Kaderdocument voor datacenters in Flevoland'

Kern mededeling:

Op 19 mei 2021 heeft de commissie RND aan gedeputeerde Appelman een aantal verzoeken meegegeven voor de verdere behandeling van de Startnotitie 'Kaderdocument datacenters in Flevoland' op 9 juni 2021. Gedeputeerde Appelman heeft toegezegd deze verzoeken voor de vergadering van Provinciale Staten van 9 juni 2021 middels een mededeling te adresseren zodat uw Staten van alle inzichten worden voorzien om de startnotitie als een bespreekstuk verder te behandelen.

Mededeling:

Tijdens de commissievergadering van 19 mei 2021 is naar voren gekomen dat uw Staten op een aantal punten aanvullingen of toelichting verwachten om tot behandeling van de Startnotitie met registratienummer #2663395 over te gaan. De gedeputeerde Appelman heeft de volgende toezeggingen gedaan:

1. De extra vragen worden meegenomen in de onderzoeken onder andere op het gebied van water en maatschappelijk toegevoegde waarde.
2. Aan de hand van scenario's wordt aangegeven welke mogelijkheden er zijn om ontwikkelingen tegen te houden en om de besluitvorming te versnellen.
3. In de onderzoeksfase wordt burgerparticipatie in de brede zin van het woord toegepast.
4. Informatieverstrekking aan PS wordt verbeterd.

Hieronder wordt inhoudelijk ingegaan op deze toezeggingen.

1. Extra vragen in de onderzoeken

Bij de commissie vergadering is duidelijk geworden dat de onderzoeksvragen aanscherping behoeven:

- Bij de ruimtelijke inpassing zal onder meer de beleidsontwikkeling op het vlak van landbouw, landschap (programma landschap van de toekomst) en bossen (bossenstrategie) worden betrokken.
- Bij het watervraagstuk zal het watergebruik van datacenters ten opzichte van andere watergebruikers onderzocht worden. Het al dan niet samen kunnen gaan van het watergebruik van verschillende gebruikers en de positie van datacenters op de verdringingsreeks worden nader onderzocht. De wens om drinkwater voor hoogwaardige doeleinden te reserveren en uit te sluiten van industriële processen wordt ook nadrukkelijk in de onderzoeken meegenomen.
- In het kader van de maatschappelijk toegevoegde waarde worden de mogelijkheden om koppelingen te maken met onderwijs en de arbeidsmarkt onderzocht.

Een paar vragen wordt bij al lopende onderzoeken meegenomen.

- Verzocht is om aan vestiging van datacenters voorwaarden verbinden, zoals het verplicht beschikbaar stellen van warmte en de nabijheid van afnemers. Deze vragen worden reeds onderzocht in het lopende onderzoek naar restwarmte, dat ten behoeve van project Tulip wordt uitgevoerd en waarbij de provincies Gelderland, Flevoland en gemeenten Harderwijk en Zeewolde nauw betrokken zijn.
- Verder is gevraagd om naast energiegebruik van datacenters ook te bezien welke bijdrage datacenters leveren aan energiebesparing. Hiervoor zullen we aansluiten bij het traject van de Amsterdam Economic Board.

Registratienummer

2798272

Datum

1 juni 2021

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Appelman, J.N.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

Ten behoeve van ontwikkeling van innovaties die de verdere verduurzaming van de data-centersector bevorderen zijn de Amsterdam Economic Board samen met o.a. Alliander, Topsector Energie, NLdigital, RVO, Gemeente Amsterdam en de Omgevingsdienst NZKG het Low Energy Acceleration Program (LEAP) gestart. In het kader van LEAP wordt (samen met grote klanten, datacenters, hardware-leveranciers, onderzoeksinstituten en overheden) gewerkt aan het vergroten van de energie-efficiëntie van servers (eerste fase) en wordt onderzocht hoe met innovaties de komende jaren richting gegeven kan worden aan een duurzame digitale infrastructuur (tweede fase).

De uitkomsten van deze onderzoeken vormen mede input voor de provinciale datacenterstrategie.

2. Scenario's ontwikkelingen tegenhouden en besluitvorming versnellen

Scenario 1: Optimaal scenario

In de Startnotitie 'Kaderdocument datacenters in Flevoland' hebben uw Staten een optimaal scenario (scenario 1) gepresenteerd gekregen die door ons college na een discussienota op 2 februari 2021 is gekozen. De doorlooptijd van dit scenario is gebaseerd op zowel de agenda van GS als de agenda van PS.

De mogelijkheden tot het inkorten van de doorlooptijd van dit scenario liggen vooral in het instrument van spoedagendering. Gelet op het Reglement van orde kan er tot spoedagendering worden over gegaan indien uw Staten menen dat de politieke of maatschappelijke relevantie vragen om snelle agendering. Hierdoor wordt er een mogelijkheid gecreëerd de stukken (onderzoeksresultaten, rapporten, voorstellen, etc.) met spoed voor de PS-vergaderingen te agenderen, zonder het risico dat dergelijke spoedagendering als ongegrond verklaard wordt. Op deze wijze wordt het mogelijk om kortere aanlevertermijnen te hanteren zodat uw Staten sneller op de hoogte van uitkomsten kunnen worden gebracht en ongewenste vertragingen voorkomen kunnen worden.

Mogelijkheid om de onderzoeksperiode (die op dit moment op ≥ 6 maanden staat gepland) in te korten, is niet gevonden. Wel moet erbij vermeld worden dat niet alle onderzoeken de vermelde tijd van 6 maanden zullen benutten. Mochten uw Staten uit de onderzoeksresultaten gaandeweg concluderen dat er voldoende basis ligt om het beleid te formuleren, dan wordt de planning bijgesteld en wordt overgegaan tot de beleidsontwerpfase.

Scenario 2: Pauzeknop

Een aantal fracties heeft tijdens commissievergadering van 19 mei 2021 verzocht te onderzoeken of er een pauzeknop voor de ontwikkeling van datacenters mogelijk is. Hiermee wordt beoogd de komst van datacenters aan te houden of tegen te houden, zolang er nog geen provinciale datacenterstrategie is vastgesteld.

De datacenters die discussie oproepen passen doorgaans niet in de geldende bestemmingsplannen. Om deze datacenters te realiseren is een aanpassing of herziening van het bestemmingsplan nodig. De provincie kan dergelijke bestemmingsplannen tegenhouden met een reactieve aanwijzing: met een reactieve aanwijzing wordt een gedeelte van het bestemmingsplan dat op gespannen voet staat met het provinciaal belang uit het bestemmingsplan gehaald. De provincie kan alleen een reactieve aanwijzing geven als er een provinciaal belang in het geding is en de provincie kan motiveren waarom ze geen ander instrument/bevoegdheid inzet om haar belang te beschermen. Bij die andere instrumenten gaat het om de afweging van de instrumenten proactieve aanwijzing, provinciaal inpassingsplan en verordening.

Het provinciale belang voor datacenters is nu nog niet geformuleerd. De startnotitie en de daarin vermelde onderzoeken zijn bedoeld om het provinciaal belang te definiëren. De hardheid en houdbaarheid van dat provinciaal belang, vereisen een motivering waarvoor deze onderzoeken nodig zijn.

Om gedurende het onderzoekstraject niet met ongewenste ontwikkelingen geconfronteerd te worden, is primair afstemming met gemeenten gewenst om te voorkomen dat ongewenste bestemmingsplannen in procedure worden gebracht.

Indien uw Staten in afwachting van de onderzoeken meer grip op het kunnen tegenhouden van datacenters willen hebben, kan worden gezien of er toch een - tijdelijk of voorlopig - provinciaal belang geformuleerd kan worden om zo nodig een reactieve aanwijzing in te kunnen zetten.

Daarmee worden lopende planologische procedures niet tegen gehouden, maar het bevordert dat er geen nieuwe planologische procedures worden opgestart. Op dit moment lopen er drie trajecten om datacenters te realiseren op Stichtsekanal in Almere, op binnendijks bedrijventerrein Flevokust in Lelystad en op Trekkersveld IV in Zeewolde. Deze procedures worden daarmee niet stop gezet.

Om meer grip te krijgen op nieuwe planologische procedures zou het statenvoorstel met registratienummer #2757472 als volgt geamendeerd¹ kunnen worden:

Bij 'Beslispunten' kunnen uw Staten een 3e beslippunt toevoegen:

3. het volgende provinciale belang te formuleren:

"Om te voorkomen dat een goede ruimtelijke ordening in Flevoland in het geding komt door de komst van (clusters van) datacenters op locaties die een optimale ontwikkeling van Flevoland kunnen verstoren, worden gedurende de periode dat er nog geen datacenterstrategie is vastgesteld, geen medewerking verleend aan nieuwe datacenters. Het gaat om datacenters die niet in de nu geldende bestemmingsplannen passen en/of waarvoor nog geen planologische procedure loopt."

Argumentatie voor dit tijdelijke of voorlopige provinciaal belang zou kunnen zijn:

3.1 Het op deze wijze geformuleerd belang biedt ruimte voor de nodige onderzoeken.

De komst van datacenters neemt verschillende vraagstukken met zich mee rondom de provinciale belangen en moet integraal onderzocht worden. De aspecten van infrastructuur, duurzame energie, water, ruimtelijke inpassing en diversificatie van het economisch ecosysteem vereisen integrale aanpak. Daarom worden onderzoeken gestart om te komen tot een datacenterstrategie waarin ook uitspraken over de wenselijkheid van bepaalde locaties en in te vullen randvoorwaarden worden gedaan.

Naast het definiëren van een provinciaal belang kunnen met een voorbereidingsbesluit ontwikkelingen worden tegen gehouden die conform een bestemmingsplan zijn toegestaan. De typen datacenters die discussie oproepen passen doorgaans niet in de geldende bestemmingsplannen. Daarmee is het de vraag of een voorbereidingsbesluit wel het juiste instrument is.

Verder wordt een voorbereidingsbesluit altijd ter voorbereiding op een ander instrument genomen. Dat andere instrument zou in dit geval een (planologische) verordening moeten zijn. De beoogde aanpassing van de verordening houdt dan in een verbod op vestiging van datacenters en/of instructieregels voor bestemmingsplannen. Zowel bij een voorbereidingsbesluit als een verbod in een verordening kan onderscheid gemaakt worden in type datacenters of in bekende en onbekende ontwikkelingen. Als een voorbereidingsbesluit wordt genomen dan moet binnen 6 maanden² de omgevingsverordening worden vastgesteld en gepubliceerd. Om dat zorgvuldig te kunnen doen zijn nadere onderzoeken nodig die de juiste onderbouwing leveren.

¹ Reglement van Orde Provinciale Staten Flevoland, Art. 26

² Artikel 4.1 lid 5 Wro luidt:

"Provinciale Staten kunnen verklaren dat een verordening wordt voorbereid. Artikel 3.7, tweede, derde, vierde, zevende en achtste lid, zijn van overeenkomstige toepassing. In de verklaring kunnen provinciale staten bepalen dat gedeputeerde staten beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, b of g, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het besluit vervalt bij de inwerkingtreding van de verordening doch uiterlijk na zes maanden."

De laatste zin houdt in dat binnen 6 maanden nadat het voorbereidingsbesluit van kracht is geworden, er een Wro-verordening in werking moet zijn getreden. Anders vervalt het voorbereidingsbesluit en moeten de aangehouden aanvragen alsnog op basis van de 'oude' regels worden afgehandeld.

Kanttekening bij scenario 2:

De doorlooptijd voor onderzoeken wordt hiermee niet ingekort. De initiatieven waarvoor al ruimtelijke procedures van start zijn gegaan (datacenter in Lelystad en op Trekkersveld IV in Zeewolde) kunnen niet tegengehouden worden. Voor een voorbereidingsbesluit moet het provinciale belang voor inzet van de instrumenten daarnaast zijn geformuleerd. Gelet op de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan de provincie een provinciale planologische verordening vaststellen (met een verbodsbe-
paling) indien provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken. In Europa geldt in principe vrije vestiging van bedrijven (Europese dienstenrichtlijn). Dat houdt in dat een verbod op vestiging goed gemotiveerd moet zijn. Daarbij moet worden ingegaan op discriminatieverbod, de noodzakelijkheid en de evenredigheid die gewenst is. De uit te voeren onderzoeken moeten meer duiding aan de wenselijkheid hiervan geven. Op dit moment heeft daarom de voorkeur het aanduiden van een voorlopig/tijdig provinciaal belang. Mocht gaandeweg blijken dat gemeenten toch bestemmingsplannen voor ongewenste datacentra in procedure willen brengen, kan alsnog worden gezien of een voorbereidingsbesluit en daarop volgende verordening in procedure worden gebracht.

3. Brede burgerparticipatie

Om de inwoners van Flevoland bij het onderzoek te betrekken kan aan het volgende worden gedacht:

In de startnotie is aangegeven wat de provincie wil onderzoeken. De startnotitie kan ter inzage worden gelegd, met de mogelijkheid voor een ieder dat er nog andere aspecten voor onderzoek aangedragen kunnen worden. Een kennisgeving hiervan kan in de plaatselijke kranten en op de provinciale website worden geplaatst. Als iemand een onderzoeksaspect wil voordragen, is het van belang dat daarbij enige toelichting wordt gegeven. Het gaat dan om de achtergrond of reden waarom iemand dat aspect nader onderzocht wil hebben. De reacties kunnen leiden tot aanvulling of aanpassing van de onderzoeken. In een notitie zal aangegeven worden hoe met de ontvangen reacties wordt omgegaan. Voor het vervolgtraject kan worden gezien of de uitkomsten van de onderzoeken niet alleen in een beeldvormende rond van PS gepresenteerd kunnen worden, maar ook tijdens één of meer informatiebijeenkomsten die voor iedereen open staan.

Kanttekening:

Inzet van deze brede burgerparticipatie is wel van invloed op de doorlooptijd van het proces. De burgers moeten voldoende tijd krijgen om met een reactie te komen. Dat betekent dat de onderzoeken kunnen niet eerder van start gaan, dan nadat de reactietermijn is verlopen en het aanbestedingsproces is doorlopen.

4. Informatieverstrekking aan Provinciale Staten

Tijdens de commissievergadering van 19 mei 2021 is gevraagd of Provinciale Staten wel alle relevante stukken (hebben) ontvangen. Hierbij is gewezen o.a. op een verkenning in MRA verband, op onderzoeken die specifiek (mede) op Flevoland en vergunningverlening zijn gericht en op onderzoeken bij Noord-Holland.

Ons college wil hierbij benadrukken dat informatie graag met uw Staten wordt gedeeld. Daarbij willen we graag een onderscheid maken in (1) informatie over beleidskaders en onderzoeken en (2) informatie over informatie over de voortgang van trajecten.

Informatie over beleidskaders en onderzoeken

Als er sprake is van concepten kan het zijn dat deze onderzoeken nog niet of alleen vertrouwelijk kunnen worden gedeeld. Dit is bijvoorbeeld aan de orde bij het concept van MRA-datacenterstrategie. Dit document is nog niet met uw Staten gedeeld juist omdat het een conceptdocument betreft dat nog enige uitwerking en aanpassingen behoeft. Het *Eindrapport MRA-brede strategie datacenters* (waarnaar tijdens de commissievergadering van 19 mei jl. gerefereerd is) vormt een bouwsteen

Mededeling

Bladnummer

5

Registratienummer

2798272

en benoemt uitgangspunten voor de strategie, maar kan niet als MRA-datacenterstrategie bestempeld worden. De MRA-datacenterstrategie is nog in voorbereiding.

De onderzoeken van de provincie Noord-Holland zijn met ons in vertrouwen gedeeld voor intern gebruik. Het is aan de provincie Noord-Holland om ze op een door haar gewenst moment openbaar te maken. Zodra de onderzoeksrapporten openbaar zijn, kunnen ze met uw Staten gedeeld worden.

Een idee kan zijn om verschillende (beleids)kaders en onderzoeken bij elkaar beschikbaar te stellen. Hiervoor zou een apart gremium ingericht kunnen worden. Daarbij kan ook worden gezien hoe toch toegang kan worden gegeven tot nog niet openbare stukken. Deze voorgestelde werkwijze wijkt af van de huidige werklijn die door uw griffie wordt gehanteerd dat alle stukken die met uw Staten gedeeld worden of openbaar zijn of gegronde en bevestigde geheimhouding opgelegd hebben gekregen. De conceptstukken die niet als vertrouwelijk bestempeld kunnen worden vallen hierbij tussen de spreekwoordelijke wal en schip.

Informatie over lopende trajecten

Hierbij denken we aan het traject Tulip en het opstellen van de provinciale datacenterstrategie. Voor onderzoeken die met deze startnotitie worden beoogd en los van de MRA worden uitgevoerd, kan makkelijker openbaarheid gegeven worden. Uw Staten kunnen na afronding van ieder onderzoek voor de Flevolandse datacenterstrategie op de hoogte worden gesteld van de uitkomsten. Hierbij is wel van belang om een balans te vinden van zo vroeg mogelijk ieder onderzoek apart te delen en de integraliteit van alle onderzoeken bij elkaar te borgen. Op dit moment wordt informatie via mededelingen verstrekt. Er kan echter ook aan andere vormen worden gedacht, zoals een nieuwsbrief over ontwikkelingen rondom datacenters of een gelegenheid om uw Staten bij de commissie mondeling bij te spreken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
		Tot